

Měchurová, Zdeňka

Pracovní seminář "Terminologie středověké keramiky a problematika numerického kódu"

Archaeologia historica. 1991, vol. 16, iss. [1], pp. 389-390

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139955>

Access Date: 15. 11. 2024

Version: 20241115

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

O výzkumu objektu v českých zemích neznámé kategorie (várkastély) — přechodného útvaru mezi hradem a zámkem — v Nyirbátoru informovali Gy. Szekér a J. Tamásiová. Význam tohoto sídla Bátorovců je podtržen existencí pozdně gotického kostela, snad největší a jedné z nejkrásnějších soukromých kaplí gotické Evropy. Po informaci J. Cabella o výzkumu dvorce v Taru uvedl I. Holl řadu teoretických poznámek k metodice, potřebám a zaměření komplexního zpracování problematiky pozdně středověkých hradů a J. Dénes víceméně statisticky rozebral hradní stavitelství v župě Vas. První referát z bloku hostí přednesl A. A. Rusu o hradech v pohraničním distriktu Haťeg, kde vedle sebe existovaly královské hrady a hrady rumunské šlechty a k představě hradu v Temešváru za Filipa Scolariho (Pipa Spana) hovořil I. Haťegan. Z našich badatelů vystoupil T. Durdík (Nástin vývoje české hradní architektury 15. stol.), P. Chotěbor (Tvrze 15. století v Čechách), J. Unger (Odkrytí moravského hradu v Lelekovicích zničeného v 15. stol.) a M. Plaček přednesl společný referát (se Z. Měřinským) o mcravských hradech pozdního středověku. Poněkud turisticky laděný příspěvek o hradech 15. stol. v širším německém prostoru uvedl F. Anzelewski a blok uzavřel mimořádně kvalitní rozbor některých dochovaných budov jihoněmeckých hradů a metodika využití dendrochronologie S. Uhla. Ve volném, již pozdně večerním pokračování T. Durdík a P. Chotěbor seznámili přítomné s výzkumy na Pražském hradě z doby vladislavské a R. S. Verdu přednesl zprávu o výzkumu městského paláce ve Valencii.

Střeďeční exkurzí s návštěvou prozkoumaného a konzervovaného hradu v Kisnáň, výzkumu v Onódě a maďarského vrcholu památkové obnovy na hradě v Diósgyőru byl program velmi úspěšně konference dovršen. Tradice a navázané kontakty budou mít pokračování v roce 1992 v Pécsi nebo jejím bezprostředním okolí.

MIROSLAV PLAČEK

Pracovní seminář „Terminologie středověké keramiky a problematika numerického kódu“

Ve dnech 16.—18. května 1990 uspořádala expozitura Archeologického ústavu ČSAV v Opavě pravidelný seminář ke středověké keramice v Zálužné u Opavy, tentokrát na téma „Terminologie středověké keramiky a problematika numerického kódu“.

V popředí zájmu badatelů zde byla jednotná terminologie a deskripce středověké keramiky. Hlavní referát na toto téma přednesli J. Frolík a I. Boháčová (AÚ ČSAV Praha). Svůj návrh vytvořili na základě používaných kódů slovanské a středověké keramiky (R. Krajčic, F. Gabriel, V. Nekuda, M. Zápotocký, I. Pavlů, J. Sláma—J. Zeman—M. Buchvaldek, W. Dzieduszycki, M. Parczewski) a Frolíkových zkušeností při zpracování velkých souborů z Pražského hradu a návrhu deskripce severočeské slovanské keramiky P. Meduny. Těžištěm jejich pozornosti byla při sestavování kódu zejména metrika, morfologie, dekor a technologie výroby.

Zkušenosti z Moravy v tomto směru shrnul ve svém koreferátu J. Unger (AÚ ČSAV Brno), v němž použil výsledky zpracování středověké keramiky z hrádku „Kulatý kopec“ na zaniklé středověké osadě Kovalov u Žabčic. Příspěvek V. Šikulové (Slezské muzeum Opava) byl tentokrát věnován analýze polévané keramiky z Opavy a zahraniční host ze SRN A. Ungerová pohovořila o kachlích z Porýní, datovaných většinou do 14.—17. století; z Kolína nad Rýnem.

Referáty byly doplněny bohatými diskusemi, které přispěly k řešení některých terminologických otázek a pojmů. Vytvoření jednotného kódu však stále stojí před

řadou překážek a bylo by lépe zaměřit se na analýzu středověké keramiky podle jednotlivých menších regionů.

ZDENKA MĚCHUROVÁ

12. seminář industriální archeologie

Uvedený seminář se konal dne 10. IV. 1990 v Technickém muzeu v Brně. Na programu bylo 12 referátů a sdělení. Většina referátů se týkala železářství ve středověku a novověku. Výsledky analýz železářských strusek z 2. poloviny 13. století z původní lokace Žďáru nad Sázavou, tzv. Starého města, podal K. Stránský. O posledních výzkumných sezónách na hradě Rokštejně informoval posluchače Z. Měřinský. V roce 1989 tam byl zachycen soubor archeologických objektů, které vedoucí výzkumu interpretoval jako provizorní kovárnu z doby přestavby hradu markrabětem Janem Jindřichem po roce 1360.

Další příspěvky byly zaměřeny k tematice sklářské výroby. E. Černá se zabývala výrobou skla v období 13.—15. století v okolí Moldavy (Moldava I, III, IV) v Krušných horách. O výsledku chemických analýz skel a barviv z období velkomoravského informovala G. Březinová. Referát J. Waldhausera se týkal výzkumu úpravny zlatonosných křemenů ze 14. století na katastru pošumavského horního města Kašperských Hor. Výklad věnovaný hornické problematice podal také J. Vosáhlo. Velmi podrobně informoval o průzkumu Pekelské štolý ve Stříbrných Horách u Příbyslavi (okr. Havlíčkův Brod). Průzkum této štolý skončil až po druhé světové válce, ale první stopy těžby stříbra nad touto štolou je možno datovat snad již do 2. poloviny 13. nebo 14. století.

Seminář přinesl řadu nových zajímavých poznatků. Kladem těchto zasedání je i fakt, že přednesené příspěvky jsou každoročně publikovány ve sborníku Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami.

ROSTISLAV NEKUDA

XX. Mikulovské sympozium

Ve dnech 24. až 25. října 1990 se v historickém sále mikulovského zámku konalo jubilejní, již XX. mikulovské sympozium na téma Kulturně historické styky jižní Moravy. Po zahájení celého zasedání E. Kordiovským a úvodních referátech v plénu, z nichž vyjímáme M. Bláhovou hodnotící zprávy rakouské analistiky do počátku 15. století o Moravě, S. Petrin informující o vztazích Rakouska a Moravy před třicetiletou válkou, I. Friesinger sledující písemné prameny a tradici o hradisku v Gars-Thunau a I. Hlaváčka, jenž rozebral zprávy z pozdního středověku o studentech z jižní Moravy na evropských univerzitách, bylo již další jednání rozděleno do dvou sekcí.

V archeologické sekci se pravěkého a protohistorického vývoje týkala vystoupení B. Klímy st. o vztazích jižní Moravy a Dolního Rakouska v paleolitu, J. Pešky o bohatém knížecím hrobě z doby římské objeveném u Mušova a na něj navázal J. Tejral, který uvedl problematiku tohoto nálezů do širších souvislostí s postavením Moravy v prvních stoletích našeho letopočtu a jejich vztahů k římskému impériu. Ostatní referáty již byly zaměřeny na otázky vývoje raného a vrcholného středověku a vztahů moravského teritoria v tomto období k okolním oblastem. Z. Klanica hovořil o odrazu výměny idejí v nálezech 6.—9. století a pozornost zaměřil především na východní Středomoří, Írán i Dálný východ v souvislosti s výrobky zlatnickými, kovoliteckými